

NCERT Solutions For Class 8 Sanskrit Part - I Chapter 7

प्रश्न: 1. प्रस्तुत गीतं सस्वरं गायत—(प्रस्तुत गीत को सुस्वर गाएँ—)

उत्तरम्— छात्र सुस्वर में गीत गाएँगे।

प्रश्न: 2. अधोलिखितानां प्रश्नानामुत्तराणि लिखत—(नीचे लिखे प्रश्नों के उत्तर लिखिए—)

(क) कूपः कीदृशः अस्ति?

(ख) महास्फोटः कुत्र आस्ते?

(ग) बालः कुत्र विलपिष्यति?

(घ) जलवाहिनी यदि द्रुतं गच्छेत् तर्हि किं स्यात्?

उत्तरम्— (क) कूपः तनुः महालम्बः च अस्ति।

(ख) महास्फोटः करे आस्ते।

(ग) बालः गृहे विलपिष्यति।

(घ) जलवाहिनी यदि द्रुतं गच्छेत् तर्हि तस्याः वसनं (वस्त्रम्) सलिलवेगैः आर्द्रं भवेत्।

प्रश्न: 3. अधोलिखितेषु पदेषु यथापेक्षितं सन्धिं/विच्छेदं कुरुत—(निम्नलिखित पदों में आवश्यकता के अनुसार सन्धि अथवा सन्धि-विच्छेद कीजिए—)

(क) तस्य + अस्ति =

(ख) + = अप्यास्ते

(ग) महालम्बः + तले =

(घ) + = भरिष्याम्याहरिष्यामि

(ङ) सु + उक्तिः =

उत्तरम्— (क) तस्यास्ति, (ख) अपि + आस्ते, (ग) महालम्बस्तले, (घ) भरिष्यामि + आहरिष्यामि,

(ङ) सूक्तिः।

प्रश्न: 4. विशेषणैः सह विशेष्याणि योजयत—(विशेषणों के साथ विशेष्यों का मिलान कीजिए—)

विशेषण-पदानि विशेष्य-पदानि

कियत् कूपः

गभीरः वसनम्

स्थूलः नूपुररवान्

आर्द्रम् कालम्

इमान् विडालः

उत्तरम्— विशेषण-पदानि विशेष्य-पदानि

कियत् कालम्

गभीरः कूपः

स्थूलः विडालः

आर्द्रम् वसनम्

इमान् नूपुररवान्

प्रश्न: 5. समानार्थकानि पदानि मेलयत—(समानार्थक पदों का मिलान कीजिए—)

सलिलम् कुम्भः

गृहम् शिशुम्

द्रुतम् जलम्

घटः शीघ्रम्

बालम् भवनम्

उत्तरम्- समानार्थकानि पदानि-

पदानि	समानार्थकानि
सलिलम्	जलम्
गृहम्	भवनम्
द्रुतम्	शीघ्रम्
घटः	कुम्भः
बालम्	शिशुम्

प्रश्नः 6. अधोलिखितानां पदानां लिङ्गं विभक्तिं वचनं च लिखत- (निम्नलिखित पदों के लिङ्ग, विभक्ति और वचन लिखिए-)

पदानि	लिङ्गम्	विभक्तिः	वचनम्
यथा- रात्रिम्	स्त्रीलिङ्गम्	द्वितीया	एकवचनम्
गृहे
सर्वान्
रज्ज्वा
वेगैः
कोलाहलाः
तले

उत्तरम्- पदानि	लिङ्गम्	विभक्तिः	वचनम्
गृहे	नपुंसकलिङ्गम्	सप्तमी	एकवचनम्
सर्वान्	पुल्लिङ्गम्	द्वितीया	बहुवचनम्
रज्ज्वा	स्त्रीलिङ्गम्	तृतीया	एकवचनम्
वेगैः	पुल्लिङ्गम्	तृतीया	बहुवचनम्
कोलाहलाः	पुल्लिङ्गम्	प्रथमा	बहुवचनम्
तले	नपुंसकलिङ्गम्	सप्तमी	एकवचनम्

प्रश्नः 7. चित्रं दृष्ट्वा मञ्जूषातः पदानि च चित्वा वाक्यानि रचयत- (चित्रं देखकर और मञ्जूषा से पद चुनकर वाक्य रचना कीजिए-)

(नोट : विद्यार्थी चित्र पाठ्यपुस्तक में देखें)

चिकित्सालयः	चिकित्सकः	रुग्णान्	चिकित्सार्थम्	नगरे	परिचरति
जनाः अस्ति	आगच्छन्ति	परिचारिका	ददाति	करोति	औषधम्

- (क)
 (ख)
 (ग)
 (घ)
 (ङ)

उत्तरम्- (क) अस्मिन् चित्रे चिकित्सालयः अस्ति। (ख) चिकित्सकः रुग्णान् पश्यति।
 (ग) जनाः चिकित्सार्थम् अत्र आगच्छन्ति। (घ) त्रयः जनाः चिकित्सालये तिष्ठन्ति।
 (ङ) परिचारिका रुग्णम् परिचरति।

प्रश्नः 8. अन्वयं कुरुत- (अन्वय कीजिए-)

- (क) द्रुतं यदि यामि वसनं मे (ख) कृषन्त्या मे घटं रज्ज्वा
 भवेदाद्रं सलिलवेगैः। करेऽप्यास्ते महास्फोटः।

उत्तरम्- (क) यदि द्रुमं यामि मे वसनं सलिलवेगैः आद्रं भवेत्।
 (ख) रज्ज्वा घटं कृषन्त्याः मे करे अपि महास्फोटः आस्ते।

अतिरिक्त-अभ्यासः

(1) शब्दार्थान् मेलयत- (शब्द का अर्थ से मिलान कीजिए-)

यामि	घटः
द्रुतम्	आकर्ण्य
वसनम्	अनिष्यामि
अधिशयानाः	शीघ्रम्
करे	गच्छामि
कुम्भः	वस्त्रम्
श्रुत्वा	सुप्ताः
आहरिष्यामि	हस्ते

उत्तरम्- यामि-गच्छामि; द्रुतम्-शीघ्रम्; वसनम्-वस्त्रम्; अधिशयानाः-सुप्ताः; करे-हस्ते; कुम्भः-घटः;
 श्रुत्वा-आकर्ण्य; आहरिष्यामि-आनेष्यामि।

***** END *****